

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПСИХОЛОГИЈА

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2024./2025.

PSI.64.SR.R.K1.24

63931

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

C *UK*

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

(Матура)   државна матура

UK

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ПСИХОЛОГИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
S
I

Лист за одговоре

D-S064

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Шифра оцењивача: _____

PSI.64.SR.R.L1.02

63932

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P
S
I

28.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
29.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
30.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
31.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
32.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
33.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
34.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
35.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
36.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
37.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
38.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
39.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
40.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
41.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
42.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
43.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
44.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 22 странице, од тога 1 празну.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Психолог је у трговини опажао понашање купаца и уочио да је 70% купаца куповало производе домаћих, а тек 30% страних произвођача.

Који се циљ психологије остварује у описаном примеру?

- A. опис понашања
- B. објашњење понашања
- C. предвиђање понашања
- D. утицај на понашање

(1 бод)

2. Која се од наведених тврдњи **не односи** на обележја научног приступа у психологији?

- A. Други истраживачи могу да понове истраживање.
- B. Све услове истраживања потребно је унапред дефинисати.
- C. Општи закључци доносе се на темељу већег броја истраживања.
- D. Добивени резултати морају да потврде почетну хипотезу истраживања.

(1 бод)

3. Које се подручје психологије бави развијањем и конструкцијом нових тестова личности?

- A. ергономија
- B. психометрија
- C. клиничка психологија
- D. развојна психологија

(1 бод)

4. У истраживању је психолошкиња прикупила податке о задовољству животом и степену образовања једне групе људи и испитала однос између те две варијабле. Којом се од наведених истраживачких метода користила психолошкиња у истраживању?

A. опажањем
B. експериментом
C. студијом случаја
D. корелацијском методом

(1 бод)

5. Пажљиво посматрајте фотографије.

Извор: Приватни албум

Како се назива перцептивна појава која омогућава да се објект на све три фотографије препознаје као исти модел воза?

A. перцепција дубине
B. перцептивна варка
C. перцептивна организација
D. перцептивна константност

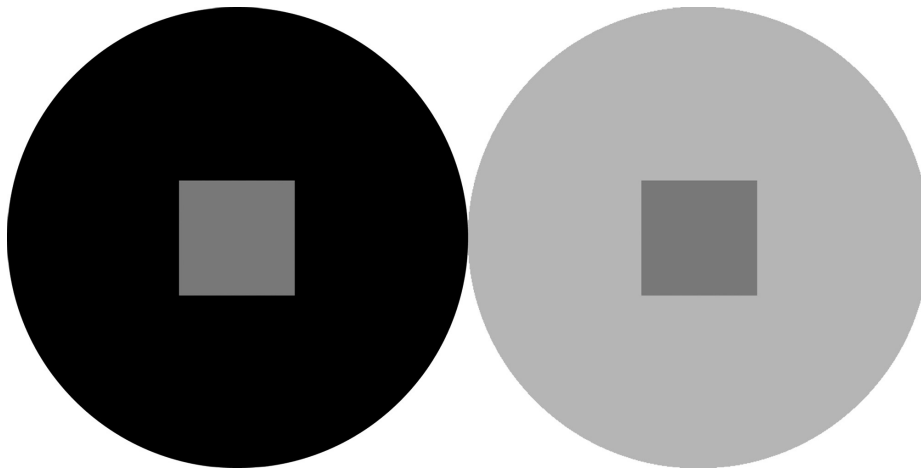
(1 бод)

6. Који од наведених примера описује индуковано гibaње?

A. Путнику се чини да је његов воз кренуо иако се креће воз на суседном перону.
B. Пролазник перципира неколико црвених аутомобила који возе један за другим као колону.
C. Брзо изменично паљење лампица на рекламном екрану посетилац трговачког центра перципира као помицање речи.
D. Возачу у аутомобилу чини се да стабла уз цесту јуре у супротном смеру, а да се удаљене зграде крећу споро у истом смеру као и његов аутомобил.

(1 бод)

7. Пажљиво посматрајте слику.

Извор: Wikimedia Commons

Квадрати унутар оба круга исте су светлине, али квадрат на десној страни слике чини се тамнији јер га окружује светлији круг. Која врста фактора утиче на перцепцију и доприноси оваквом различитом доживљају светлине квадрата?

- A. физикални
- B. биолошки
- C. социјални
- D. психолошки

(1 бод)

8. Пас маше репом када види да власник обува патике јер такво власниково понашање повезује с изласком ван. Не маше репом када власник обува папуче. Која је појава описана у примеру?

- A. условљавање вишег реда
- B. гашење условне реакције
- C. дискриминација условног подражаја
- D. генерализација условног подражаја

(1 бод)

9. Пажљиво прочитајте текст.

„Едуард Бенедиктус, (...) радећи у свом лабораторију, (...) је једну флашу гурнуо па је пала на под. Но, иако је била велика и тешка, није се разбила, него је само изнутра напукла. То га је зачудило. Онда се сетио да је у њој петнаест година била отопина с целулозом. (...) Када је након тога видео саобраћајну несрећу и последице изазване стаклом, добио је идеју да обложи аутомобилско стакло.”

Извор: <https://www.skolskiportal.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је врста учења описана у тексту?

- A.** учење увидом
- B.** социјално учење
- C.** класично условљавање
- D.** инструментално условљавање

(1 бод)

10. Која је од наведених информација похрањена у недеklarативном памћењу?

- A.** име тренерке плеса
- B.** прва посета плесном студију
- C.** изведба кореографије за наступ
- D.** датум следећег плесног такмичења

(1 бод)

11. Младић жели да има велику забаву с пријатељима за свој осамнаести рођендан, али се боји да ће организација забаве финансијски оптеретити његове родитеље. Који је сукоб мотива описан у наведеном примеру?

- A.** сукоб вишеструког одбијања
- B.** сукоб вишеструког привлачења
- C.** сукоб истовременог привлачења и одбијања
- D.** сукоб вишеструког истовременог привлачења и одбијања

(1 бод)

Психологија

---

12. Који се од наведених примера односи на квазипотребу?

- A. Особа купује стан јер се жели осамосталити.
- B. Особа жели да обнови гардеробу јер прати модне трендове.
- C. Особа се додатно образује јер жели да напредује у послу.
- D. Особа се учлањује у планинарски клуб јер жели да упозна нове људе.

(1 бод)

13. Која је од наведених тврдњи у складу с Маслоуљевим тумачењем хијерархије мотива?

- A. Потребе за сигурности једнако су важне као и биолошке потребе.
- B. Самоактуализација је важнија потреба од потребе за поштовањем.
- C. Потребе за сигурности задовољава мањи број људи него потребе за љубави и припадањем.
- D. Самоактуализација се не може задовољити пре него што се задовоље потребе за љубави и припадањем.

(1 бод)

14. Паве нема новца за луксузно путовање које јако прижељкује. Пријатељу каже да су таква путовања ионако само за снобове и необразоване. Којим се одбрамбеним механизмом користи Паве?

- A. пројекцијом
- B. компензацијом
- C. рационализацијом
- D. реактивном формацијом

(1 бод)

15. Колики се проценат популације налази у категорији интелектуалних потешкоћа?

- A. око 3%
- B. око 6%
- C. око 10%
- D. око 15%

(1 бод)

16. У којем од наведених примера флуидна интелигенција више долази до изражаја од кристализоване интелигенције?

- A. Студент брзо решава потпуно нову енигматску загонетку.
- B. Хируршкиња успешно изводи сложену операцију срца на пацијенту.
- C. Психолошкиња на темељу дугогодишњег искуства помаже клијенту.
- D. Кувар након усавршавања у иностранству побољшава јеловник ресторана.

(1 бод)

17. Тим научника који истражује живот гренландских китова на Арктику тражи новог члана. На темељу психолошког тестирања одабрали су особу која је предана раду, врло самодисциплинована, сарадљива и пажљива према другима. На које две димензије личности описане у примеру је одабрана особа остварила висок положај?

- A. на угодности и савесности
- B. на екстраверзији и савесности
- C. на угодности и отворености према искуству
- D. на емоционалној стабилности и отворености према искуству

(1 бод)

18. Којом ће се методом за процену личности најбоље испитати потиснути страхови?

- A. скалом процене
- B. упитником личности
- C. ситуацијским тестом
- D. пројективном техником

(1 бод)

19. Оснивач култа *Ред Сунчевог храма* тврдио је да је крај света близу и да ће их једино његова ћерка спасити тако што ће их одвести на планету која се okreће око звезде Сириус.

Који је симптом психичког поремећаја описан у наведеном примеру?

- A. делузија
- B. халуцинација
- C. идеја односа
- D. идеја величине

(1 бод)

20. Који од наведених фактора припада психолошким заштитним факторима менталног здравља?

- A. волонтирање у заједници
- B. преиспитивање негативних мисли
- C. вежбање плеса с пријатељима
- D. дружење с људима сличних интереса

(1 бод)

21. Франко каже да је мобител његовог тате јако паметан јер му помаже око посла. У којој фази према Пиажеовој теорији когнитивног развоја се налази Франко?

- A. у сензомоторној фази
- B. у предоперацијској фази
- C. у фази конкретних операција
- D. у фази формалних операција

(1 бод)

22. Пажљиво прочитајте текст.

„Када су опажали како се особа лифтом вози на први спрат, неки испитаници су закључили да је лења. Иако им је касније речено да та иста особа редовно вежба, испитаници су је у каснијим испитивањима повезивали с особином лењости.”

Према: <https://www.psychologicalscience.org>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Којим се од наведених појмова објашњава зашто су испитаници у описаном истраживању и даље доживљавали опажену особу лењом?

- A. хало-ефектом
- B. ефектом посматрача
- C. вањском атрибуцијом
- D. погрешком првог утиска

(1 бод)

23. Пажљиво прочитајте текст.

„Од 7. године живота, ако не покријемо косу, не можемо ићи у школу нити се запослити. Доста нам је овог режима (...) – додала је новинарка.”

Извор: <https://www.24sata.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је појава из социјалне психологије описана у тексту?

- A. стереотип
- B. предрасуда
- C. дискриминација
- D. основна атрибуцијска грешка

(1 бод)

24. Која од наведених тврдњи описује когнитивну дисонанцу?

- A. Примећујемо неусклађеност пријатељевих речи и невербалне комуникације.
- B. Приписујемо свој успех унутрашњим, а неуспех ситуацијским факторима.
- C. Осећамо се неугодно због неподударања нашег става с понашањем.
- D. Оправдавамо своје понашање ситуацијом, а пријатељево особинама личности.

(1 бод)

25. Који од наведених примера показује емоционално интелигентно понашање код новог запосленика у фирми?

- A. Искузује своје емоције у свакој ситуацији.
- B. Избегава тимски рад због страха од сукоба с колегама.
- C. Игнорише незадовољство колега како би остао фокусиран на задатак.
- D. Насамом сугерише колеги који је под стресом како да побољша своју ефикасност.

(1 бод)

26. Пажљиво прочитајте текст.

„О овом стилу фризури написани су текстови и текстови. Наравно, ради се о култној фризури *Рејчел* из серије *Пријатељи*, а која је постала толико популарна да је покренула планетарни фризерски тренд. Жене широм света 1990-их тражиле су своје фризере да их шишају и фарбају баш онако како је то чинила Џенифер Енистон у *Пријатељима*.“

Извор: <https://zena.net.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је врста социјалног утицаја подстакнула жене на тренд описан у тексту?

- A. конформизам
- B. деиндивидуација
- C. ефекат посматрача
- D. послушност ауторитету

(1 бод)

27. Који од наведених рекламних слогана уверава купце на куповину креме за руке користећи се периферним путем персуазије?

- A. Савршена за ваш укус.
- B. Препоручили дерматолози.
- C. Брзо и ефикасно хидратизује.
- D. Најбоља вредност за ваш новац.

(1 бод)

II Задачи кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју или једноставном реченицом).
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Тачан одговор доноси један бод.

28. У истраживању је утврђено да се с порастом анксиозности смањује количина запамћеног садржаја. Именујте описану врсту корелације.

(1 бод)

29. Како се назива теоријски правац у психологији који је истицао да је целина коју перципирамо пуно више од самог збира елемената од којих се састоји?

(1 бод)

30. Пажљиво прочитајте текст.

„С друге стране, лондонски таксисти пре него што стекну звање таксиста, морају да прођу обуку од 4 године. У те 4 године особа која се едукује за таксиста учи све улице у Лондону те вожњом кроз улице памти и лоцира их у свом мозгу.”

Према: <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се назива ментална репрезентација простора описана у тексту?

(1 бод)

31. Наведите један научни доказ којим можемо да поткрепимо урођену основу изражавања емоција.

(1 бод)

- 32.** У својој аутобиографији Кит Ричардс, присећајући се почетака састава Ролинг Стонс, наводи да члановима бенда уопште није било важно што станују у хладном, ненамештеном и прљавом стану. Било им је важно слушати плоче, причати и стварати музику.
На коју се врсту мотивације с обзиром на потицај односи Китов опис понашања чланова састава?

(1 бод)

- 33.** Пажљиво прочитајте пример задатка.

Поцртајте две речи које имају слично или исто значење као реч „храбар“.

одважан, знатижељан, поносан, смион, неопрезан

Именујте фактор интелигенције према моделу интелигенције Л. Л. Терстона који се испитује задатком из примера.

(1 бод)

- 34.** Пажљиво прочитајте текст.

„Кловновске ципеле Црвених носова први су пут крочиле у болнички ходник пре 15 година те од тада доносимо осмех у хрватске болнице. (...) Већ 15 година поносно ширимо оптимизам и радост међу децом и одраслима...”

Извор: <https://www.crveninosovi.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се према психоаналитичком приступу назива део личности који изазива осећај поноса због увесељавања пацијената описан у примеру?

(1 бод)

35. Именујте специфичну врсту психотерапије увидом у којој психотерапеут потиче клијента на преузимање одговорности за властито доживљавање и понашање кроз освештавање аутентичних потреба, препознавање својих снага и остваривање самоактуализације.

(1 бод)

36. Пажљиво прочитајте текст.

„Најчешће дечки израде лопту или нађу неки предмет сличан лопти те опонашају познате фудбалере, док девојчице воде бригу око млађе сестре или брата, опонашајући мајку, и на тај начин се играју.”

Извор: <https://repozitorij.unipu.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте врсту игре према Пиажеу којој припадају игре описане у примеру.

(1 бод)

37. Пажљиво прочитајте текст.

„Главна поука што сам је за дугог живота научио је да је једини начин човека учинити достојним поверења – веровати му. Најсигурнији начин учинити га недостојним поверења је не веровати му и исказати то неповерење.”

Извор: Хенри Лујс Стимсон, *Наставнички путник 2024./25.*

Како се назива појава описана у тексту при којој ће наше уверење о другима изазвати да се они понашају на начин како смо и очекивали?

(1 бод)

Психологија

---

38. Коју компоненту става представља излазак особе на парламентарне изборе и гласање за одређену странку?

(1 бод)

39. Пажљиво прочитајте текст.

„Госпођица Спрокстон приметила је на смотри пре почетка наставе моје црвене чарапе. Стара вештица пријавила ме буљооком Скрутону. Овај ме позвао у своју собу и одржао ми предавање о опасности која ми прети од нонконформизма. Онда ме послао кући да назујем прописане црне чарапе.”

Извор: Таунсенд, С., *Тајни дневник Адриана Мола* 13 и $\frac{3}{4}$

Коју је одредницу групе дечак из текста прекршио својим понашањем?

(1 бод)

III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак и користећи се полазним садржајем.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један, два или три бода.

40. Пажљиво прочитајте текст.

„Супротности се привлаче.

Ако вам се ова прича чини ужасно познатом, то је зато што је мишљење ‘супротности се привлаче’ стандардни део нашег савременог културног крајолика. Филмови, романи и телевизијске серије претрпане су причама о дијаметрално супротним особама које се страствено заљубе.”

Извор: Лилинфед, С. О., Лин, С. Ј., Рускио, Ј., Бејерштајн, Б. Л., *50 великих митова психологије*

Наведите три обележја којима мора да удовољи лаичка претпоставка *супротности се привлаче* да бисмо је сматрали научно утемељеном те их објасните на примеру ове претпоставке.

(3 бода)

Психологија

- 41.** Матурант се припрема за полагање испита из Психологије. Наведите три узрока заборављања и за сваки предложите специфичан савет који би му помогао да спречи заборављање информација које је учио.

[illegible]

(3 бода)

42. Пажљиво прочитајте текст.

Приликом посета ученика зоолошком врту водич је објашњавао како неке змије нису уопште опасне, а људи их се боје. Кад је у руке узео змију белицу, учитељица је широм отворила очи и одмах је осетила страх. Срце јој је убрзано лупало, а за време целе демонстрације стајала је у задњем реду како би била што даље од змије.

Наведите три компоненте емоције и свакој придружите део текста који је описује.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(3 бода)

Психологија

43. Пажљиво прочитајте текст.

„Маја има 13 година и ученица је седмог разреда. Закаснила је из школе читав час и родитељи су се већ забринули. Улетела је у кућу и сва узбуђена почела да прича о томе како је на физичком оставила јакну и како је то приметила тек када је већ била на пола пута до куће. Вратила се у дворану и тамо су већ били осмаци из друге смене и остала је да прича са једним дечком, Бранимир се зове и он има исту професорицу из историје и одличан је ученик, али је исто добио јединицу.”

Извор: <https://www.iep.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте три различита васпитна стила и за сваки наведите пример могуће реакције родитеља у ситуацији из полазног текста.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(3 бода)

Празна страница